

Հաստատված է

Վավերացնում եմ

ՀԱԱՀ գիտական խորհրդում

ռեկտոր

Ա. Թարվերդյան

„-----“, ----- 2016թ.

„-----“, ----- 2016 թ.

(արձանագրություն №)

ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ

ԳՈՐԾՆԹԱՅԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

Բակալավրի կրթական ծրագրով սովորող ուսանողների համար

/վերանայված, լրամշակված/

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկա պայմաններում ուսանողներն ապրում են արագ փոփոխվող միջավայրում: Նրանք մրցակցելու են խորը գիտելիքների վրա հիմնվող գլոբալ տնտեսության աշխատաշուկայում: Էապես կարևորվում է այն հանգամանքը, որ բարձրագույն կրթությունը պետք է ուսանողին նախապատրաստի ապագա մասնագիտական արդյունավետ գործունեության համար: Հաշվի առնելով նոր իրողությունը՝ ագրարային համալսարանում ուսանողներին դեպի այդ փոփոխություններն ուղղորդելը դառնում է ժամանակի հրամայականը և հրատապ խնդիր:

Կրթական բարեփոխումների համար նպաստավոր միջավայրի ձևավորումը համակարգային փոփոխությունների գլխավոր պայմաններից է: Համալսարանի բոլոր մակարդակներում ու բոլոր օղակներում բարձրագույն կրթության բարեփոխումների անհրաժեշտությունը ժամանակի թելադրանքն է. դա են պահանջում նաև գործատուները, համաշխարհային աշխատաշուկան, դա ուսանողների ու նրանց ծնողների ցանկությունն է, դա ագրարային համալսարանի ոչ միայն ցանկությունն է, այլև հիմնական խնդիրը:

Բարձրագույն կրթության բարեփոխումների հիմքում ընկած է Բոլոնիայի գործընթացը, որի առանցքային նպատակը Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի ձևավորումն է: Ակնհայտ է, որ վերջին տասնամյակներում Եվրոպայում բուռն թափով զարգանում է աշխատուժի գլոբալ շուկան: Բարձրագույն կրթությամբ մասնագետները, ազատորեն տեղաշարժվելով Եվրամիության տարածքում, տարաբնույթ գնահատականների են արժանանում տարբեր գործատուների կողմից: Ուստի ներկայումս արդիական է Եվրատարածքում բուհերի շրջանավարտներին սրամադրվող դիպլոմների փոխձանաչումը և տարբեր երկրների կողմից կրթության որակի նկատմամբ փոխվստահության ձևավորումը, որը հնարավոր է իրականացնել միասնական կրթական տարածքի ձևավորմամբ:

Եվրատարածքում շարժունակ են դարձել ոչ միայն բարձրագույն կրթությամբ շրջանավարտները (մասնագետները), այլև բուհերի ուսանողությունն ու պրոֆեսորադասախոսական կազմը: Հետևաբար, անհրաժեշտություն է դարձել նաև միասնական կրթական չափորոշիչներով տարբեր համալսարաններում և երկրներում

միննույն մասնագետների պատրաստումը, որին էապես կարող է նպաստել Եվրոպական բարձրագույն կրթության միասնական տարածքի ձևավորումը:

Հետևաբար, Եվրոպական բարձրագույն կրթության միասնական տարածքի ձևավորումն ի գորու է լինելու մրցունակության առումով արդյունավետորեն արձագանքել համաշխարհային մարտահրավերներին:

Մեր հանրապետությունում Բոլոնիայի գործընթացի ներդրումը ոչ թե պարտադրանք է, այլ ռազմավարական քաղաքականություն, որից ակնկալում ենք դրական արդյունքներ: Բոլոնիայի գործընթացի շնորհիվ կսերտանա միջբուհական համագործակցությունը ներդաշնակված կրթական ծրագրերի կազմման և ուսանողների շարժունակության ոլորտում, էապես կբարելավվի կրթության որակը: Ջուտ մասնագիտական կրթական ծառայություններ մատուցելուց բացի՝ համալսարանները կվերածվեն նաև գիտահետազոտական հաստատությունների: Մյուս կողմից ակնկալիքները մեծ են նաև արտաքին միջավայրից. մեր բարձրագույն կրթությունը չի մեկուսանում միջազգային ինտեգրացիոն գործընթացներից, տրամադրվող դիպլոմները փոխճանաչելի են դառնում Եվրոպական բուհերի համար, ինչը հնարավորություն է տալիս մեր ուսանողներին ու շրջանավարտներին ուսումը շարունակել Եվրոպայում կամ հաղթահարել գործատուի պահանջները Եվրոպական աշխատաշուկայում: Այդ ինտեգրումը նաև հնարավորություն է տալիս իրականացնել փոխանակման ծրագրեր՝ ներմուծել կրթական առաջավոր տեխնոլոգիաներ, որոնք կխթանեն մասնագիտական կրթության որակի բարձրացումը, ինչպես նաև հետապնդել տնտեսական շահեր՝ արտահանելով կրթական ծառայություններ:

Սույն ընթացակարգ հիմնական նպատակը ագրարային համալսարանում կրեդիտային համակարգով ուսումնական գործընթացի կազմակերպումը և ուսանողների գիտելիքների գնահատման համակարգի միասնական չափորոշիչների մշակումն ու կատարելագործումն է:

Այդ նպատակից բխող հիմնական խնդիրներն են՝

- Համաեվրոպական կրեդիտային համակարգի (ECTS) պահանջներին համահունչ միասնական չափորոշիչների սահմանում,
- կրեդիտային համակարգում կիրառվող գործառույթների, ընթացակարգերի, իրականացման հնարավոր մոտեցումների մշակում և լուծում,

- ավանդական կրթական համակարգից ուսուցման կազմակերպման կրեդիտային համակարգին անցնելու հիմնական դրույթների սահմանում,
- կրեդիտային համակարգով ուսուցման պայմաններում ուսանողների գիտելիքների գնահատման բազմագործոնային համակարգի ներդրում:

Կրեդիտային համակարգի ներդրումը համալսարանում մեկնարկած կրթական բարեփոխումների հաջորդ փուլն է՝ կրթության եռաստիճան համակարգի ներդրումից հետո: Ագրարային համալսարանն աստիճանաբար խորացնելու և ընդլայնելու է կրեդիտային համակարգի գործառնությունները՝ ուսանողների համար կրթական առավել մրցունակ ծրագրերի և կրթական բարձր արդյունքների հասնելու նպատակով:

1. Կրեդիտային համակարգի հիմնական դրույթները

- 1.1. Սույն կարգը (այսուհետ՝ կարգ) սահմանում է Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանում բակալավրի պատրաստման կրթական ծրագրով և կրեդիտային հենքով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման միասնական կանոնները:
- 1.2. Կարգը ներառում է ուսումնական գործընթացի կազմակերպման գործառնությունները (ընթացակարգերը), գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգը, ակադեմիական առաջադիմության չափանիշները:
- 1.3. Կարգում տրված են նաև կրեդիտային համակարգում գործածվող առանձին տերմիններ, նկարագրված են համակարգի բնութագրիչները, բնորոշ ընթացակարգերն ու գործառնությունները:
- 1.4. Սույն կարգը հիմնվում է «Կրթության մասին» և «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքների, ՀՀ Կառավարության 2005 թ. դեկտեմբերի 27-ի թիվ 2307-Ն «ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգում կրեդիտային համակարգի ներդրման մասին» որոշման, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2007 թ. հունիսի 9-ի թիվ 588-Ս/Ք հրամանով հաստատված «Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ուսումնական գործընթացի կրեդիտային համակարգով կազմակերպման օրինակելի կարգի, «Ուսումնական ծրագրերի (պլանների) կրեդիտային հենքով վերակառուցման և կրթական

մողուլներին (առարկաներին) կրեդիտների հատկացման մեթոդական ուղեցույց»-ի և ՀՀ ԿԳՆ համապատասխան հրահանգչական գրությունների վրա:

2. Կրեդիտային համակարգի ընդհանուր նկարագիրը

Համաեվրոպական ECTS (European Credit Transfer System)* կրեդիտային համակարգի հետևյալ սահմանումներն ու դրույթներն ընդունված են Հայաստանի Բարձրագույն կրթական համակարգում և գործում են ՀԱԱՀ բակալավրի կրթական ծրագրերում:

Կարողությունը գիտելիքի, ընկալման, ունակությունների և հմտությունների դինամիկ համակցություն է, որի ձևավորումը կրթական ծրագրի հիմնական նպատակն է: Այն կարող է լինել մասնագիտական (առանձնահատուկ՝ ուսման տվյալ բնագավառի համար) և ընդհանուր (անկախ բնագավառից):

2.1. Կրթական արդյունքն այն է, ինչ պետք է գիտենա, հասկանա և Ֆկամ[՝] կարողանա անել ուսանողը ուսումնառության ավարտին: Կրթական արդյունքը գուցակցվում է համապատասխան գնահատման չափանիշով, որը հնարավորություն է տալիս դատել դասընթացով սահմանված կրթական արդյունքի ձեռքբերման մասին: Կրթական արդյունքը և գնահատման չափանիշը միասին սահմանում են կրեդիտի շնորհման պահանջները:

* ECTS – Կրեդիտների կուտակման և փոխանցման համաեվրոպական համակարգ:

2.2. Կրթական (ուսումնական) մողուլն ուսումնական ծրագրի ամենափոքր, համեմատաբար ինքնուրույն մասն է, որի համար կրեդիտ է տրվում: Կրթական մողուլի ուսուցման տևողությունը մեկ կիսամյակ է՝ դրանով սահմանված կրթական արդյունքների պարտադիր գնահատմամբ: Կրթական մողուլին հատկացված կրեդիտները ուսանողին են շնորհվում ամբողջությամբ, այլ ոչ թե առանձին մասերով:

2.3. ECTS կրեդիտը դասընթացը (կրթական մողուլը) ավարտելու և դրա ելքային արդյունքները ձեռք բերելու համար ուսանողից պահանջվող ժամաքանակով արտահայտված ուսումնական բեռնվածքի չափման պայմանական միավորն է, որը տրվում է ուսանողին նախանշված կրթական արդյունքների ձեռքբերումը դրական գնահատելուց հետո:

2.4. ECTS կրեդիտի կարևորագույն հատկանիշները.

- ECTS կրեդիտով սահմանվող ուսումնական բեռնվածքը ներառում է ուսանողի լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն իրականացվող բոլոր տեսակի ուսումնական աշխատանք, այդ թվում՝ մասնակցություն դասախոսություններին, սեմինար և գործնական պարապմունքներին, լաբորատոր աշխատանքներին ու պրակտիկաներին, կուրսային և ավարտական աշխատանքների կատարում, քննություններին նախապատրաստում և դրանց հանձնում, անհատական հետազոտություն և այլն,
- կրեդիտը չափում է միայն ուսանողի ուսումնական բեռնվածքը և չի գնահատում դասընթացի կամ կրթական մոդուլի բարդության աստիճանը, մակարդակը կրթական ծրագրում կամ ուսանողի կողմից դրա յուրացման որակը (գնահատականը),
- կրեդիտն ուսանողին տրվում է միայն կրթական մոդուլով նախանշված կրթական արդյունքի գնահատման շեմային չափանիշները բավարարելուց հետո: Ուսանողը վաստակում է կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտների լրիվ քանակը՝ քննական արդյունքների (գնահատականների կամ թվանշանների) հետ միասին,
- ECTS կրեդիտը չի չափում դասախոսի ուսումնական գործունեության (դասավանդման) աշխատածավալը: Այն չափում է ուսանողի ուսումնական աշխատանքի (ուսումնառության) ծավալը,
- կրեդիտը չի փոխարինում թվանշաններով ուսանողի գնահատմանը, իսկ ուսանողի վաստակած կրեդիտների քանակը չի որոշվում նրա ստացած թվանշաններով,
- կրեդիտը չի չափում ուսանողի ստացած գիտելիքի որակը, այն չափվում է գնահատականներով: Կրեդիտային և գնահատման համակարգերի միջև փոխադարձ ներգործության որևէ կապ չկա:

2.5. Կրեդիտային համակարգը ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ակադեմիական կրեդիտների միջոցով ուսումնառության արդյունքների հաշվառման արժևորման, կուտակման և փոխանցման համակարգ է, որտեղ համապատասխան որակավորման աստիճանը շնորհվում է կրթական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ բովանդակության և քանակի ձեռքբերումներից հետո:

2.6. Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման ECTS համակարգը միասնական համաեվրոպական կրեդիտային համակարգ է, որտեղ ուսանողի լրիվ ուսումնական բեռնվածքը 1 ուստարում գնահատվում է 60 ECTS կրեդիտ: Այն նախատեսված է Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում ԵԲԿՏ ուսանողների ձեռք բերած կրթական արդյունքների արժևորման, պաշտոնական ճանաչման և բուհից բուհ տեղափոխումը հեշտացնելու համար:

2.7. Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման ECTS համակարգի հատկանիշները.

- կիսամյակը, ուսումնական տարին կամ ուսումնառության լրիվ ծրագիրը հաջողությամբ ավարտելու համար ուսանողը պետք է վաստակի կրթական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ քանակը,
- կրեդիտներ հատկացվում են կրթական ծրագրի՝ գնահատման ենթակա բոլոր բաղկացուցիչներին՝ դասընթացներին, կրթական մոդուլներին, պրակտիկաներին, կուրսային և ավարտական աշխատանքներին և այլն,
- կրթական ծրագիրը և դրա առանձին բաղկացուցիչները բնութագրող բոլոր պայմանները՝ ծրագրի նպատակը և ավարտական պահանջները, դասընթացների համառոտագրերը, նախապայմանները և հատկացված կրեդիտները, դասավանդման և գնահատման մեթոդները պետք է նախապես հրապարակվեն (տպագրվեն կամ տեղադրվեն բուհի կայքէջում),
- հավատարմագրված բուհերում կամ կրթական ծրագրերում ստացված կրեդիտները սկզբունքորեն փոխանցելի են բուհերի և կրթական ծրագրերի միջև, եթե դրանց կրթական արդյունքները համարժեք են,
- եթե կրեդիտների փոխանցման գործընթացում ՀԱԱՀ-ն այդ մասին կնքել է ECTS-ի պահանջներին համապատասխանող եռակողմ (ուսանող, առաքող և ընդունող բուհեր) կրթական համաձայնագիր, ապա այն ունի իրավական ուժ:

3. Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները

3.1. Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանում իրականացվում են համապատասխան ծրագրային և կազմակերպական վերափոխումներ, որոնց մասշտաբները պայմանավորված են կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթների ներդրման ամբողջականությամբ:

3.2. Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները երկուսն են.

ա) կրեդիտների փոխանցում, ինչը ենթադրում է ուսումնական ծրագրի բոլոր բաղկացուցիչների աշխատածավալների՝ կրեդիտների օգնությամբ արժևորում և այդ կրեդիտների փախանցման հնարավորություն,

բ) կրեդիտների կուտակում, ինչը ուսանողին տալիս է դասախոսի, դասընթացների և դրանց յուրացման կիսամյակների ընտրության, ինչպես նաև ուսումնառության ինտենսիվության կարգավորման հնարավորություն և ենթադրում է կրթական կրեդիտների աստիճանական կուտակման գործընթացի առկայություն:

Այս գործառույթները բնութագրվում են մի շարք հատկանիշներով և ուղեկցվում համապատասխան ընթացակարգերով:

3.3 Կրեդիտների փոխանցման գործառույթի հիմնական հատկանիշները.

3.3.1. Մոդուլացված ուսումնական ծրագրեր, որոնց բոլոր բաղադրամասերի (դասընթացներ, կրթական մոդուլներ, կուրսային և ավարտական աշխատանքներ, պրակտիկա և այլն) աշխատածավալներն արտահայտված են ուսանողի լրիվ ուսումնական բեռնվածությունը (լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն աշխատանք) արտահայտող ECTS կրեդիտներով:

3.3.2. Կրեդիտներով արտահայտված կրթական արդյունքների փոխա դարձ ճանաչման և որոշակի թվով կրեդիտների՝ ծրագրից ծրագիր փոխանցման (տեղափոխման) հնարավորություն ՀԱԱՀ-ի ներսում կամ այլ բուհերի համար կրթական ծրագրի պահանջներին համապատասխան:

3.3.3. Կրեդիտային համակարգով ուսումնական պրոցեսի կազմակերպման գործընթացում խիստ կարևորվում է ուսանողների արտալսարանային աշխատանքը: Այն իր հերթին բաղկացած է երկու բաղադրիչներից՝ անհատական (դասախոսի հետ կոնտակտային աշխատանք) և ինքնուրույն աշխատանքից:

Ուսանողի հետ անհատական աշխատանքը լսարանային նյութի կրկնություն չէ, այլ դրա լրացումը: Այն նպատակ ունի օգնել ուսանողին նյութի ընկալումը դյուրացնելու: Անհրաժեշտության դեպքում ուսանողը դիմում է դասախոսին անհատական խորհրդատվություն ստանալու համար, որը պետք է իրականացվի ամբիոնում սահմանված ժամին և սահմանված լսարանում (ըստ առարկաների և դասախոսների): Միաժամանակ անհատական խորհրդատվությունները չպետք է վերածվեն արդեն իսկ

կարդացած դասախոսությունների կրկնության, այլ այն պետք է նվիրվի դասախոսություններին (լաբորատոր-գործնական պարապմունքներին) առնչվող առանցքային հարցերի, դրույթների պարզաբանմանը և բացահայտմանը:

Անհատական աշխատանքն իր մեջ ընդգրկում է նաև ռեֆերատների, կուրսային աշխատանքների (նախագծերի) կատարումը, զեկուցումների, ուսումնահետազոտական աշխատանքների գծով դասախոսի հետ ուսանողի համատեղ արտալսարանային աշխատանքը և այլն:

- Դասախոսն արտալսարանային աշխատանքի վերաբերյալ գնահատականներն արձանագրում է հատուկ ձևաթերթում, կիսամյակի վերջում՝ վերջնական ստուգումից անմիջապես առաջ, որից հետո արդյունքները ներառվում են առարկայի բազմագործոնային գնահատման համակարգի վերջնական ձևաթերթի մեջ (տես հավելվածը):
- Անհատական և ինքնուրույն աշխատանքները, որպես կանոն, կատարվում են գրավոր, անհատական ժամանակացույցի ռեժիմով, երբ ուսանողը կատարում է լրացուցիչ առաջադրանք՝ աշխատելով ամբիոնի կողմից նշանակված ղեկավարի հետ:
- Անհատական և ինքնուրույն աշխատանքների արդյունքները ենթարկվում են հաշվառման, ամփոփվում և արձանագրվում են ամբիոնում:
- Ուսանողի արտալսարանային աշխատանքի վերաբերյալ արդյունքները պահպանվում են ամբիոնում ՀԱԱՀ-ի կողմից սահմանված ժամկետներում:

Ուսանողի **ինքնուրույն աշխատանքը** դասախոսի հետ ոչ կոնտակտային անրաբեռնվածությունն է, որը նա կարող է կատարել գրադարանում, տանը, լաբորատորիայում, համակարգչային (ինտերնետային) սրահներում, կամ ՀԱԱՀ-ից դուրս:

- Կիսամյակի ընթացքում յուրաքանչյուր դասընթացից (առարկայից) կարող է հանձնարարվել 1 կամ 2 ինքնուրույն կամ թիմային առաջադրանք (թիմային աշխատանքը կազմակերպելու նպատակով ենթախումբը բաժանվում է 3-5 ուսանողներից բաղկացած խմբերի): Առաջադրանքը կատարելուց հետո այն ներկայացվում է քննարկման, իսկ ուսանողների արդյունքները ներառվում են բազմագործոնային գնահատման համակարգի վերջնական ձևաթերթի մեջ:

3.4. Կրեդիտների կուտակման գործառույթի հիմնական հատկանիշները.

- 3.4.1. - Ուսումնական ծրագիրը բաղկացած է ինչպես պարտադիր, այնպես էլ ընտրովի դասընթացներից, որոնց յուրացման հաջորդականությունը սահմանափակվում է միայն դասընթացների նախապայմաններով,
- ուսանողների կողմից դասընթացների ընտրության և դրանցում ընդգրկվելու համար գրանցման ընթացակարգերի առկայություն,
 - ուսանողների ուսումնառության անհատական ծրագրերի առկայություն,
- 3.4.2. - դասընթացի համար մեկից ավելի ուսումնական հոսքերի առկայության դեպքում ուսանողի կողմից դրանց ընտրության հնարավորություն՝ կախված դասընթացի կայացման ժամանակացույցից կամ դասախոսի նախապատվությունից:

4. Ուսանողների ուսումնական բեռնվածությունը (կրթական ծրագրի Աշխատածավալը) և կրեդիտների հատկացումը

- 4.1. ՀԱԱՀ-ում բակալավրի կրթական ծրագրով տարեկան բեռնվածությունը սահմանվում է 60 կրեդիտ, որը համարժեք է 1800 ժամի ($60 \cdot 30 = 1800$).
- տարվա շաբաթների թիվը՝ 52,
 - ուսումնական շաբաթների թիվը (ներառյալ 2 քննաշրջանները)՝ 40,
 - կիսամյակային ուսումնական շաբաթների թիվը (17 շաբաթ լսարանային + 3 շաբաթ քննաշրջան)՝ 20 շաբաթ,
 - ուսանողի օրական ծանրաբեռնվածությունը (6 ժամ լսարանային+3 ժամ անհատական և ինքնուրույն)՝ 9 ժամ,
 - ուսանողի շաբաթական ծանրաբեռնվածությունը՝ 45 ժամ,
 - մեկ ուսումնական շաբաթին բաժին ընկնող կրեդիտների թիվը ($45:30$)՝ 1,5 կրեդիտ,
 - մեկ կիսամյակին բաժին ընկնող կրեդիտների թիվը ($20 \cdot 1,5$ կրեդիտ)՝ 30 կրեդիտ,
 - մեկ ուսումնական տարվա կրեդիտների թիվը (2 կիսամյակ $\cdot 30$)՝ 60 կրեդիտ:
- 4.2. Մեկ կրեդիտը համարժեք է 30 ժամ ուսումնական բեռնվածության (լսարանային, արտալսարանային՝ ինքնուրույն և անհատական):
- 4.3. Ուսումնական տարվա տևողությունը 40 շաբաթ է, որից 34-ը տրամադրվում է ուսումնական պարապմունքներին, 6-ը՝ կիսամյակային քննություններին:

Ուսումնական գործընթացն իրականացվում է 2 կիսամյակով (յուրաքանչյուրը՝ 17-ական շաբաթ, բացառությամբ վերջին կիսամյակի):

4.4. Ուսանողի շաբաթական ուսումնական լրիվ բեռնվածության (լսարանային և արտալսարանային) առավելագույն չափը սահմանվում է 45 ժամ, որը համարժեք է 1,5 ակադեմիական կրեդիտի (45:30=1,5):

Բակալավրի ծրագրում ուսանողի շաբաթական լսարանային բեռնվածությունը կազմում է մինչև 30 ժամ (առանց ֆիզդաստիարակության ժամերի):

4.5. ՀԱԱՀ առկա ուսուցման համակարգի ուսանողը մեկ կիսամյակում պետք է ունենա 30 կրեդիտ ուսումնական բեռնվածության (10 % թույլատրելի շեղումով), մեկ ուսումնական տարում՝ 60 կրեդիտ, իսկ ծրագրի կատարման ավարտին՝ 280 կրեդիտ («Անասնաբուժություն» և «Անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննություն» մասնագիտությունների համար՝ 300):

4.6. Դասընթացը մշակող ուսումնական կառույցը (ամբիոնը) այնպես է պլանավորում ուսանողի ուսումնական աշխատանքը, որպեսզի դրա կատարման համար պահանջվող ժամաքանակը համապատասխանի դասընթացին հատկացված կրեդիտների ժամային համարժեքին:

4.7. Առարկային հատկացված կրեդիտների թվի և լսարանային ժամերի միջև կապը միարժեք չէ: Կրեդիտների թիվը կախված է նաև պարապմունքի ձևից (դասախոսություն, գործնական կամ լաբորատոր աշխատանք, սեմինար, կուրսային նախագիծ կամ աշխատանք և այլն):

4.8. Կրթական ծրագրի առարկայի առանձին մոդուլներին կրեդիտների հատկացումը ելնում է մոդուլով սահմանված կրթական արդյունքին հասնելու համար ուսանողից պահանջվող աշխատաժամանակի իրատեսական կանխատեսումից:

4.9. Կրեդիտը չափում է միայն ուսանողի ուսումնական բեռնվածքը և չի գնահատում դասընթացի կամ կրթական մոդուլի բարդության աստիճանը, մակարդակը կրթական ծրագրում կամ ուսանողի կողմից դրա յուրացման որակը (գնահատականը):

4.10. Կրեդիտը ուսանողին տրվում է կրթական մոդուլով նախանշված կրթական արդյունքի գնահատման շեմային չափանիշները բավարարելուց հետո (ՀԱԱՀ-ում

շեմային սահմանը 20 միավորային համակարգում 8 է, իսկ 100 միավորային համակարգում՝ 40):

4.11. ECTS կրեդիտը չի չափում դասախոսի ուսումնական գործունեության (դասավանդման) աշխատածավալը: Այն չափում է ուսանողի ուսումնական աշխատանքի ծավալը:

4.12. Կրեդիտները հատկացվում են կրթական ծրագրի ուսումնական պլանով սահմանված բոլոր բաղկացուցիչներին՝ դասընթացներին, կրթական մոդուլներին, պրակտիկաներին, կուրսային և ավարտական աշխատանքներին և պետական որակավորման քննություններին հետևյալ չափաքանակներով:

- Ուսումնական պրակտիկա՝ 4 կրեդիտ
- Արտադրական պրակտիկա՝ 6 կրեդիտ
- Նախադիպլոմային պրակտիկա՝ 3 կրեդիտ
- Պետական քննություն՝ 4 կրեդիտ
- Դիպլոմային աշխատանքի կատարում
և (նախագծի) պաշտպանություն՝ 3 կրեդիտ
- **Ընդամենը՝** 20 կրեդիտ

ՀԱԱՀ գիտական խորհրդի որոշմամբ, ըստ մասնագիտությունների, սահմանվում է ծրագրի պետական ավարտական ատեստավորման ձևը՝

- պետական քննություն (առնվազն երկու համալիր),
 - պետական քննության և դիպլոմային աշխատանքի (նախագծի) համակցություն:
- Անկախ պետական ավարտական ատեստավորման ձևից՝ երկու պետական քննություն կամ մեկ պետական քննություն և դիպլոմային աշխատանքի (նախագծի) պաշտպանություն, ուսանողին հատկացվում է ընդամենը 7 կրեդիտ ($7 \cdot 30 = 210$ ժամ):

***Օանություն:** Կիսամյակի բեռնվածության թույլատրելի շեղումները սահմանվում են ըստ առանձին մասնագիտությունների՝ գիտական խորհրդի որոշմամբ:

5. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման մեթոդաբանությունը և կարգը

5.1. Ընդհանուր դրույթներ.

5.1.1. ՀԱԱՀ-ում ուսանողների գիտելիքների գնահատման համակարգը սահմանում է գնահատման և նշագրման չափանիշներ:

5.1.2. Օգտագործվող գնահատման սանդղակը հնարավորություն է տալիս առանց հաշվարկել կիսամյակի և ուսումնառության ողջ շրջանի ընթացքում ուսանողի վաստակած վարկանիշային միավորը՝ միևնույն ծրագրում ընդգրկված տարբեր ուսումնական բեռնվածություն ունեցող ուսանողների առաջադիմությունները համեմատելու համար:

5.1.3. Օգտագործվող գնահատման սանդղակը հնարավորություն է տալիս հաշվարկել ուսանողի միջին որակական գնահատականը (ՄՈԳ) կիսամյակի և ուսումնառության ցանկացած ժամանակահատվածի համար՝ ուսանողի բացարձակ առաջադիմության չափման նպատակով (տես ակադեմիական տեղեկագիրը):

5.1.4. Գիտելիքի գնահատումները կարող են կատարվել ինչպես թվային կամ տառային նշագրով, այնպես էլ «ստուգված», «չստուգված» սկզբունքով:

5.1.5. ՀԱԱՀ-ում գործում է ուսանողների գիտելիքների կանոնավոր կերպով (պարբերական) ստուգման և գնահատման բազմագործոն համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կիսամյակի ընթացքում գիտելիքների անընդհատ ստուգման և գնահատման օգնությամբ կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց և խթանել ուսանողի արտալսարանային աշխատանքը,
- կիսամյակի ընթացքում գիտելիքների անընդհատ ստուգումը տվյալ առարկայի առանձին բաժինների յուրացման մակարդակի ստուգման ձև է, որը դիտարկում է հմտությունների և կարողությունների ձեռքբերման գործընթացը՝ հնարավորություն ընձեռելով ուսանողին դասընթացը յուրացնել առանձին բաժիններով: Այն նպաստում է ուսանողի կատարողական կարգապահության բարձրացմանը,
- անհատական կամ թիմային առաջադրանքների և ընթացիկ միջանկյալ ստուգումների (քննությունների) օգնությամբ բարելավել դասընթացի առարկայի արդյունարար

գնահատման արժանահավատությունն ու օբյեկտիվությունը՝ գիտելիքների ու կարողությունների գնահատման ընթացքում հաշվի առնելով մի շարք բաղադրիչներ և դրանց կարևորության աստիճանը,

- ուսանողի պատրաստվածության մակարդակին (ստուգարքներին և քննություններին) ներկայացվող պահանջները պետք է ապահովեն գիտելիքների համակողմանի ստուգումը, ապագա մասնագետի մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների գնահատումը՝ ըստ մասնագիտության կրթական չափորոշիչի:

5.2. *Գիտելիքների գնահատման եղանակները.*

5.2.1. Հայաստանի ազգային ազրարային համալսարանում ուսանողների գիտելիքների գնահատումն, ըստ մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված դասընթացների (մոդուլների) աշխատաժամաձավալի, պարապմունքի ձևի, և հաշվի առնելով տվյալ առարկայի կարևորությունը ուսանողի մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների ձևավորման մեջ, առարկաներն ըստ գնահատման ձևի բաժանվում են՝

- եզրափակիչ գնահատումով (քննական) առարկաներ,
- առանց եզրափակիչ գնահատման (ստուգարքային) առարկաներ:

5.2.2. Ընթացիկ և եզրափակիչ գնահատմամբ քննություններն անցկացվում են գրավոր: Սահմանված կարգով ամբիոնի և ֆակուլտետի դեկանի կողմից ներկայացված հիմնավորման ու թույլտվության ստացման դեպքում քննությունները կարող են կազմակերպվել գրավոր-բանավոր ձևերի համակցությամբ:

5.2.3. Առանց եզրափակիչ գնահատման (ստուգարքային) առարկաները գնահատվում են կիսամյակի ընթացիկ ստուգումների, լաբորատոր, գործնական աշխատանքների կատարման և հանձնման, սեմինարների և նման այլ հանձնարարությունների (ռեֆերատ, լրացուցիչ գրականության և գիտական աշխատանքների ուսումնասիրության) կատարողականի ստուգման միջոցով:

5.2.4. Գիտելիքների եզրափակիչ գնահատման ժամանակ ընթացիկ միջանկյալ ստուգումների, քննությունների դրական արդյունքների հաշվառումը պարտադիր է: Տվյալ առարկայի ընթացիկ քննությունը(ները) չհանձնած կամ դրանցից որևէ մեկից 8-ից ցածր միավոր հավաքած ուսանողը եզրափակիչ գնահատման (քննության) ժամանակ պարտավոր է սահմանված ձևով հանձնել քննությունն

ամբողջությամբ կամ չհանձնած մասից: Միջանկյալ քննությունից(ներից) դրական գնահատական(ներ) ստացած ուսանողին իրավունք է վերապահվում ամփոփիչ քննության ժամանակ վերահանձնել այն առարկայի ողջ ծրագրով:

5.2.5. Քննությունների արդյունքները (ընթացիկ, եզրափակիչ) գնահատվում են 20 միավորային համակարգով (ամբողջական միավորով) և գրանցվում համապատասխան տեղեկագրերում:

5.3. *Գիտելիքների գնահատման համակարգը*

5.3.1. *Գնահատման ընդհանուր դրույթներ. Ոչինչ չի քայքայում կրթության որակն այնպես, ինչպես գնահատման և գնահատականների վատ համակարգը...*

Ուսանողների օբյեկտիվ և ճշգրիտ արժանահավատ մեթոդներն ու գնահատականների համակարգը կրեդիտային համակարգով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարևոր մասն է կազմում: Գնահատումը մի միջոց է, որը նախանշում է ուսանողների առաջադիմության մակարդակը և թե ստացված արդյունքը որքանով է համապատասխանում կրթական նպատակներին:

Ուսանողի գնահատումն ավելին է, քան գնահատական նշանակելը: Բացի առաջադիմության որակը նախանշելուց՝ ուսանողի գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների գնահատումն ապահովում է սովորողի հետ հետադարձ կապը, որպես գործատուի համար որակի ու ուսուցման հաջողության ցուցանիշ:

Ուսանողի գնահատման մեթոդները պետք է ներառեն չորս առանձնահատկություն՝

- պետք է լինեն տվյալ գնահատմանը համապատասխան,
- վստահելի,
- օբյեկտիվ,
- ըմբռնելի:

Գնահատման օբյեկտիվությունը վերաբերում է անձնական մոտեցումից դուրս գնահատականի նշանակման կարողությանը: Գնահատողի կանխակալ կարծիքը չպետք է ազդի առաջադիմության գնահատականի վրա:

Գիտելիքների գնահատումը շարունակական գործընթաց է, սակայն այն հաճախ լավ չի ներկայացվում ուսանողին կամ գնահատականները հուսալի չեն լինում: Գնահատումը պետք է ավարտվի տվյալ կիսամյակում առարկայի կամ մոդուլի հիմնական բաժնի ավարտին: Գնահատման մեթոդները պետք է համընկնեն ուսուցման նպատակներին: Օրինակ՝ եթե ուսուցման նպատակը խնդիրներ լուծելու հմտության ձևավորումն է, ապա գնահատման միջոցը պետք է ստուգի այն կարևոր քայլերը, որոնք կիրառվում են տվյալ ոլորտում. խնդրի վերհանում, համապատասխան գրականության ուսումնասիրություն, կիրառելի վարկածի ձևակերպում, վարկածի ստուգում, ստացված արդյունքների հիման վրա որոշման կայացում: Շատ գործատուներ այս գործընթացի կարևոր մաս են համարում մասնագետի կողմից որոշում կայացնելիս պատասխանատվություն կրելու հատկանիշը:

Որակյալ կրթության հաջողությունը էապես կախված է գնահատման և նշագրման հստակ գործող համակարգից, որը պետք է լինի թափանցիկ, արդար, խիստ և արդյունավետ:

Կրեդիտային համակարգում խիստ կարևորվում է ուսանողի առաջադիմության ընթացիկ ստուգումը, որն առարկայի յուրաքանչյուր թեմայի կամ բաժնի յուրացման նվաճումների անընդհատ ստուգում է տվյալ առարկան վարող դասախոսի կողմից: Գնահատումը պետք է հիմնվի բազմակի չափումների և ոչ թե մեկ դիտարկման վրա: Չափման միջոցը պետք է արտացոլի ուսանողի մտահորիզոնի սահմանները, կարողությունները, խնդիրների դրման և վերլուծության խորությունը: Գնահատման մեթոդները պետք է համապատասխանեն ուսուցման նպատակներին:

Գլոբալացվող հասարակարգում կարևոր է մտապահելու և անգիր սովորելու մեթոդը փոխարինել բարդ խնդիրներ լուծելու համար գիտելիքների ինտեգրումով, այն է՝ վերլուծություն, սինթեզ և գնահատում:

5.3.2. Գիտելիքների գնահատման բազմագործոնային համակարգը.

Ուսանողների գիտելիքների գնահատման համակարգը ենթադրում է բազմագործոնային գնահատում: Ուսումնառության գործընթացի արդյունքը և ստացած գիտելիքների պաշարը գնահատելիս պետք է հաշվի առնվեն նաև այնպիսի գործոններ (բաղադրիչներ), ինչպիսիք են ուսանողի հաճախումները, լաբորատոր, գործնական, սեմինար պարապմունքներին մասնակցության ակտիվության աստիճանը,

արտալսարանային (ինքնուրույն) առաջադրանքների կատարման մակարդակը, ընթացիկ, միջանկյալ և վերջնական (ամփոփիչ) քննությունների արդյունքները: Ուստի գիտելիքների գնահատման այս համակարգը կոչվում է բազմագործոնային համա- կարգ: Ընդ որում՝ յուրաքանչյուր ամփոփիչ յուրաքանչյուր առարկան կարող է ունենալ իր յուրահատուկ գործոնները: Սակայն առարկայի գործոնների ձևավորման կառուցվածքը դասախոսի կողմից կամայականորեն չի սահմանվում: Յուրաքանչյուր գործոնի ընտրությունը և դրա ազդեցության չափը որոշվում է ամփոփի նիստում, որտեղ քննարկվում և հաստատվում է կոնկրետ առարկայի ուսումնառության վրա ազդող տարբեր գործոնների կարևորությունը (առաջնայնությունը):

Ուսումնական պլանով տվյալ առարկային հատկացված (ամրագրված) կրեդիտը որակ է ձեռք բերում (կամ ուսանողը ստանում է) ոչ թե միանվագ, կիսամյակի վերջում ստուգարք կամ քննություն հանձնելիս, այլ աստիճանաբար՝ ամբողջ կիսամյակի ընթացքում: Այս դեպքում ուսանողը, մշտապես գտնվելով ուսումնառության պրոցեսում, ձգտում է կիսամյակի ընթացքում չկորցնել կրեդիտների վաստակման իր հնարավորությունները: Այդ ընթացքում կարևորվում է լսարանային պարապմունքներին հաճախելը, ընթացիկ ստուգումները, քննությունները, ակտիվությունը, արտալսարանային առաջադրանքները և այլն:

Ուստի անհրաժեշտ է որոշել թվարկված գործոնների ազդեցության աստիճանը կոնկրետ առարկայի գծով ընդհանուր գնահատականի արժևորման հաշվարկում: Այդ նպատակով մինչև կիսամյակի սկիզբը յուրաքանչյուր ամփոփ, ըստ կոնկրետ առարկաների, պետք է հաստատի տարբեր գործոնների արժեքն ընդհանուր կառուցվածքում: Կիսամյակի առաջին իսկ օրվանից դասախոսն ուսանողին ներկայացնում և տրամադրում է առարկային ամրագրված կրեդիտների քանակը, գիտելիքների գնահատման գործոնները և դրանցից յուրաքանչյուրի տեսակարար կշիռը՝ արտահայտված տոկոսներով:

Ուսանողների գիտելիքների գնահատման բազմագործոնային համակարգում գործոններից յուրաքանչյուրը գնահատվում է 100 միավորային սանդղակով (համակարգով):

Ենթադրենք՝ ուսումնական պլանով տվյալ առարկային հատկացված է 4 կրեդիտ, ինչը համապատասխանում է 100 %-ի: Ամփոփի նիստում պետք է որոշվի և հատկացվի յուրաքանչյուր գործոնի մասնաբաժինը՝ արտահայտված տոկոսներով (աղ.1, 2, 3):

Օրինակ 1

Առարկան՝ հայոց պատմություն (4 կրեդիտ)

<i>Գործոնները</i>	<i>Կառուցվածքը, %</i>
Հաճախումներ	15
Ակտիվությունը սեմինարներին	5
Ինքնուրույն աշխատանք	10
Միջանկյալ (ընթացիկ) ստուգում	25
Վերջնական քննություն	45
Ընդամենը	100

Աղյուսակ 2

Օրինակ 2

Առարկան՝ անատոմիա (6 կրեդիտ)

<i>Գործոնները</i>	<i>Կառուցվածքը, %</i>
Հաճախումներ	10
Ինքնուրույն աշխատանք	10
Ակտիվությունը դասերին	5
Ուսումնական պրակտիկա	5
Ընթացիկ ստուգումներ (կամ միջանկյալ քննություն)	20
Անհատական աշխատանք	5
Վերջնական քննություն	45
Ընդամենը	100

Աղյուսակ 3

Օրինակ 3

Առարկան՝ ֆիզիկա (5 կրեդիտ)

<i>Գործոնները</i>	<i>Կառուցվածքը, %</i>
Հաճախումներ	10
Ինքնուրույն աշխատանք	5
Լաբորատոր աշխատանքների կատարում և հանձնում	15
Ընթացիկ ստուգումներ	5
Միջանկյալ քննություն	20
Վերջնական քննություն	45
Ընդամենը	100

Ամբողջ կիսամյակի (տարվա) ընթացքում դասախոսը հաշվառում է յուրաքանչյուր ուսանողի ձեռք բերած արդյունքներն ըստ գործոնների և գրանցում սահմանված ձևաթերթում: Եթե առարկայի համար սահմանված է 2 կամ ավելի միջանկյալ քննություն, ապա անհրաժեշտ է կառուցվածքով դրան հատկացված մասնաբաժինը (%) բաժանել երկու կամ ավելի մասի, որոնց տեսակարար կշիռը պայմանավորվում է առարկայի ողջ ծավալում տվյալ մասնաբաժնի ծավալով և կարևորությամբ (օրինակ՝ եթե ընթացիկ քննություններին հատկացված է 25 % և առարկան ունի 2 ընթացիկ քննություն, ապա 1-ին ընթացիկին կարելի է տալ 10 %, երկրորդին՝ 15 %, կամ հակառակը):

5.3.2.1. Հաճախումներ: Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանում ուսանողները պարտադիր պետք է հաճախեն դասերին, ինչը գնահատականի ձևավորման կարևոր բաղադրիչ է: Հաճախումները հաշվառվում են դասախոսությունների, լաբորատոր, գործնական, սեմինար պարապմունքների ժամանակ, ուսումնամեթոդական կենտրոնի կողմից տրամադրված մատյաններում: Կրեդիտային համակարգով կրթության իրականացման պայմաններում հարգելի կամ անհարգելի պատճառներով բացակայությունները չեն տարբերակվում (եթե ռեկտորատում կամ գիտական խորհրդում այլ որոշում չի կայացվում):

Հաճախումների գնահատականը 100 միավորային համակարգում համարժեքացվում է որպես հաճախումների տոկոս, առարկայի ընդհանուր լսարանային ժամերի նկատմամբ, որը գրանցվում է տվյալ ուսանողի գնահատման բազմագործոնային համակարգի սահմանված ձևաթերթում:

Անհարգելի կամ հարգելի լրացված բացակայությունները հաճախումների գնահատման ժամանակ հաշվի չեն առնվում, քանի որ լրացման ողջ գործընթացի հիմնական նպատակը բացակայությունների կանխումն է և անհրաժեշտ գիտելիքի ձեռքբերումը:

Բացակայությունն ուսանողը լրացնում է ռեֆերատի ձևով, որը ներկայացվում է դասախոսին, իսկ լաբորատոր, գործնական պարապմունքները լրացվում են համապատասխան փորձերի կատարումով և հանձնումով: Բացակայությունների լրացման

ուղեգիրն ուսանողն ստանում է դեկանատից և լրացումը սահմանված կարգով կատարելուց հետո ներկայացնում է դեկանատ:

Դասախոսը լրացման տետրն ընդունելիս կատարում է բանավոր հարցում հանձնարարության վերաբերյալ՝ գիտելիքների մակարդակը ճշտելու նպատակով: Ուսանողը պարտավոր է բաց թողած դասաժամը(երը) լրացնել բացակայած դասին հաջորդող երկու շաբաթների ընթացքում, իսկ կիսամյակի վերջին՝ նույն շաբաթվա ընթացքում:

Բացակայությունների լրացման տետրերը պահվում են ամբիոնում՝ մինչև տվյալ ուսումնական տարվա ավարտը (կամ տվյալ առարկայի ավարտը), հետագայում ակտավորվում են ամբիոնից կողմից:

Դեկանատը իրավասու է հսկողության տակ պահել ամբիոններում ուսանողների բացակայությունների լրացման ողջ գործընթացը և անհրաժեշտության դեպքում ամբիոնից պահանջելու լրացման տետրերը:

5.3.2.2. Ակտիվությունը: Ուսանողի ակտիվությունը դասախոսի կողմից գնահատվում է 100 միավորային համակարգով՝ կիսամյակի ընթացքում անցկացված լաբորատոր, գործնական, սեմինար պարապմունքների, ինչպես նաև դասախոսությունների ժամանակ՝ ինտերակտիվ մեթոդների կիրառմամբ:

Գնահատման արդյունքները կիսամյակի վերջում՝ ամփոփիչ քննաշրջանից առաջ, արձանագրվում են ամբիոնում՝ հատուկ ձևաթերթի վրա:

Կիսամյակի ընթացքում առանձին մատյանում դասախոսը կատարում է ընթացիկ ակտիվության վերաբերյալ նշումներ (գնահատումներ), որոնց հիման վրա էլ հաշվարկվում է ընթացիկ ակտիվության կիսամյակային ամփոփ գնահատականը:

5.3.2.3. Ինքնուրույն աշխատանք: Ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը գնահատում են 100 միավորային համակարգով՝ հիմք ընդունելով կիսամյակի (տարվա) ընթացքում ինքնուրույն աշխատանքի միջին արդյունքները:

Ինքնուրույն աշխատանքի գնահատման արդյունքները կիսամյակի վերջում՝ ամփոփիչ քննաշրջանից առաջ, արձանագրվում են ամբիոնում, հատուկ ձևաթերթի վրա՝ ըստ առանձին ուսանողների:

Կիսամյակի ընթացքում ուսանողին տրվում է հանձնարարություն ինքնուրույն աշխատանքի համար: Առավել արժևորվում է թիմային ինքնուրույն աշխատանքը, որի

իրականացման նպատակով ենթախմբի ուսանողներից ձևավորում են 3-5 հոգուց բաղկացած թիմ (կախված ինքնուրույն աշխատանքի ծավալից, ձևից, մեթոդներից և ուսանողների թվաքանակից): Վերջինս ապահովում է նաև ուսանողների թիմային կամ անհատական մրցակցությունը:

Ինքնուրույն աշխատանքը կարող է կրել տարբեր բնույթ (որը որոշում է դասախոսը կամ ամբիոնը).

- ռեֆերատ,
- ուսումնասիտագոտական աշխատանք,
- խնդիրներ,
- մշակումներ մասնագիտական գրականությունից,
- թեմատիկ զեկուցումներ,
- շուկայի ուսումնասիրություն և այլն:

Ինքնուրույն աշխատանքի թեմատիկան պետք է բխի տվյալ առարկայի ծրագրից՝ որպես ծրագրային նյութի հավելում և նպաստի ուսանողի հմտությունների ձեռքբերմանը:

Ամբիոնի կողմից սահմանված կարգով աշխատանքը կատարելուց հետո ուսանողը (ուսանողական թիմը) խմբի ուսանողների մասնակցությամբ հրապարակայնորեն ներկայացնում է դասախոսին (ամբիոնին), որից հետո այն գնահատվում է:

Ինքնուրույն աշխատանքը գնահատվում է մի քանի բաղկացուցիչներով՝

- ինքնուրույն գրավոր աշխատանք,
- ինքնուրույն աշխատանքների ներկայացում կամ պաշտպանություն,
- զեկուցում ուսանողական գիտական ընկերության գիտաժողովներում,
- տեխնիկական միջոցների օգտագործում (ձևավորում),
- նյութի առավել գրագետ ու հետաքրքրական բանավոր ներկայացում,
- վիճակագրական վերլուծություններ,
- օգտագործված գրականություն (տեղեկատվական նյութեր):

Դասախոսն ինքնուրույն աշխատանքի վերջնական գնահատականն ամփոփիչ քննաշրջանի ընթացքում արձանագրում է հատուկ գնահատման ձևաթերթում, որը հանձնվում է դեկանատ:

Ինքնուրույն աշխատանքի գնահատման մասին ուսանողը պետք է տեղեկացվի նախքան ամփոփիչ քննությունը կամ ստուգարքը:

5.3.3. Գնահատման համակարգը.

Ուսանողի գիտելիքների մակարդակի և որակի գնահատման համար Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանը ղեկավարվում է թվային, տառային նիշերով և ռեյտինգային գնահատման 100 միավորային համակարգով (աղ. 4):

Աղյուսակ 4

Գիտելիքների գնահատման համակարգը

Ռեյտինգային միավորները	Գնահատման սանդղակ		Համապատասխան տառային և թվային գնահատականն ըստ ECTS -ի	
	5 միավորային սանդղակ	20 միավորային սանդղակ		
			տառային	թվային
95-100 87-94 81-86	5	20	A +	4,0
		19	A	4,0
		18	A –	3,7
75-80 67-74 61-66	4	17	B +	3,3
		15-16	B	3,0
		14	B –	2,7
55-60 46-54 40-45	3	13	C+	2,3
		9-12	C	2,0
		8	C –	1,7
< 40	2	անբավարար	D	0
0		չներկայացած	F	0
≥ 40		ստուգված	S	-
< 40		չստուգված	U	-

Կրեդիտային համակարգում ուսումնառության արդյունքների և գիտելիքների գնահատման համար կիրառվում է տառային գնահատականների 4 միավորային գնահատման սանդղակը՝ A (գերազանց), B (լավ), C (բավարար), D (անբավարար), F (չներկայացած, անավարտ): Որոշ դասընթացներից կամ մոդուլներից ուսանողները գնահատվում են S (ստուգված) և U (չստուգված) սկզբունքով:

Ուսանողների գիտելիքների գնահատման առավել տարբերակման նպատակով A, B և C գնահատականներին կարելի է կցել (+) կամ (-) նշաններ, որոնք բարձրացնում կամ իջեցնում են գնահատականը:

«A» գնահատական ստանում է այն ուսանողը, ով դրսևորել է ծրագրային նյութի լիարժեք համակարգված և հիմնավոր գիտելիքներ, անթերի և կազմակերպված կատարել է ծրագրով նախատեսված հանձնարարությունները, յուրացրել է հիմնական և օժանդակ գրականությունը, ինքնուրույն ձեռք է բերել և վերամշակել մասնագիտական գիտելիքների խորացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվական աղբյուրները, յուրացրել է առարկայի հասկացության մեխանիզմները, լիարժեք վերաիմաստավորել է առարկաների փոխկապակցությունը և համակարգված գիտելիքների նշանակությունը՝ ապագա աշխատանքի համար, ուսումնածրագրային նյութերը յուրացնելուց և շարադրելուց հետո ցուցաբերել է ստեղծագործական մոտեցում, տեսական գիտելիքները նույնպես օգտագործել է գործնական խնդիրների լուծման համար և ցուցաբերել է վերլուծական ու քննադատական գնահատման հատկանիշներ և ինքնուրույն աշխատանքի հմտություն:

«B» գնահատական ստանում է այն ուսանողը, ով դրսևորել է ուսումնածրագրային նյութերի համակարգված գիտելիքներ, կազմակերպված կատարել է ծրագրով նախատեսված հանձնարարությունները, յուրացրել է հիմնական և օժանդակ գրականությունը, տիրապետել է առարկայի հասկացության մեխանիզմներին, լիարժեք վերաիմաստավորել է ինտեր-առարկաների փոխկապակցվածության նշանակությունը՝ ապագա մասնագիտական գործունեության համար, ցուցաբերել է ստեղծագործական մոտեցում, տեսական գիտելիքները նույնպես օգտագործել է գործնական խնդիրների լուծման համար, ցուցաբերել է վերլուծական ու քննադատական գնահատման հատկանիշներ և ինքնուրույն աշխատանքի հմտություն:

«C» գնահատական ստանում է այն ուսանողը, ով դրսևորել է ուսումնածրագրային նյութերի լիարժեք գիտելիքներ, ամբողջությամբ կատարել է ծրագրով նախատեսված հանձնարարությունները, տիրապետել է հասկացության մեխանիզմներին, յուրացրել է ծրագրով նախատեսված հիմնական գրականությունը, ցուցաբերել տեսական գիտելիքները պրակտիկայում օգտագործելու հատկություն և անհատական աշխատանքի ունակություն, ձեռք է բերել հետագայում ստացված գիտելիքների ինքնուրույն լրացման և նորացման անհրաժեշտ հմտություններ:

«D» գնահատական ստանում է այն ուսանողը, ով չի դրսևորում այնքան գիտելիքներ, որը բավական լինի հետագա ուսման և ապագա մասնագիտական աշխատանքի համար: Ուսանողը կարող է արժանանալ բավարար գնահատականի,

Եթե հաղթահարի ծրագրով նախատեսված հանձնարարությունները, կարողանա ինքնուրույն լրացնել-նորացնել այս գիտելիքները հետագա ուսման կամ մասնագիտական գործունեության ժամանակ, ցուցաբերի տարրական գիտելիք՝ գործնական խնդիրների լուծման ժամանակ, տեսական գիտելիքների օգտագործման ունակության և ինքնուրույն աշխատանքի նվազագույն հմտություններ:

«Տ» գնահատականը նշանակում է, որ ուսանողը հասել է առաջադիմության մի մակարդակի, որը դասախոսը բավարար է համարում ուսումնառության տվյալ մակարդակի համար:

«Ս» գնահատականը նշանակվում է այն ժամանակ, երբ ուսանողը չի բավարարում այդ չափանիշներին:

«Տ» գնահատականի դեպքում ուսանողը վաստակում է տվյալ դասընթացին հատկացված կրեդիտները, իսկ «Ս» գնահատականի դեպքում՝ ոչ:

Թե՛ «Տ», և թե՛ «Ս» գնահատականների դեպքում ուսանողի օգտին վարկանիշային միավորներ չեն գրանցվում և դրանք չեն օգտագործվում ուսանողի միջին որակական գնահատականը (ՄՈԳ) հաշվարկելիս:

«Բ» գնահատականն նշանակվում է այն ուսանողին, ով շատ անորոշ պատկերացում ունի առարկայի բովանդակության և հիմնական դրույթների մասին, չի կարողանում ինքնուրույն յուրացնել առարկան և պետք է ուսումնական կուրսն անցնի կրկնակի անգամ:

Եթե ուսանողը որևէ առարկայից (դասընթացից) ստացել է «D», «F» կամ «U» գնահատական, նա իրավունք ունի ՀԱԱՀ-ի կողմից սահմանված ժամկետում վերահանձնել այն: Պարտքերի մարման այս շրջանի տրամադրումը նպատակ ունի բավարարից (8) կամ շեմային պահանջներից ցածր առաջադիմություն ունեցող ուսանողներին հնարավորություն տալ ուղղել թերություններն ու բացթողումները և բարձրացնել ուսման առաջադիմությունը բակալավրի կրթական ծրագրի նվազագույն պահանջներին համապատասխան: Սահմանված ժամկետներում բացթողումները չլրացնելու և 8-ից բարձր՝ առնվազն 40 % ռեյտինգային միավոր չստանալու դեպքում ուսանողը ներկայացվում է հեռացման:

Ուսման նվազագույն առաջադիմություն ապահովելու համար անհրաժեշտ է հաղթահարել միջին որակական գնահատականի նվազագույն շեմը: Միջին որակական

գնահատականի հաշվարկման (որոշման) համար կիրառում են կշռված միջինը՝ որպես կշիռներ կիրառելով որակավորված կրեդիտները:

Մկսած 2008-2009 ուստարվանից՝ ՀԱԱՀ բակալավրիատում իրականացվում է կրեդիտային համակարգով ուսուցում: Ուսանողների գիտելիքների գնահատման անհատական տվյալները համապատասխան առարկայից, ըստ բաղադրիչների (գործոնների) և հավաքած միավորների, ամբիոնի կողմից պետք է ներկայացվի դեկանատ՝ տվյալ կիսամյակի քննությունը (ստուգարքը) ըստ ժամանակացույցի ավարտելուց հետո ամփոփիչ քննական տեղեկագրի հետ միասին: Ամբիոնների տվյալների հիման վրա դեկանատում կհաշվարկվեն ուսանողի միջին որակական գնահատականը (ՄՈԳ), վարկանիշային միավորը (ՎՄ) և կգրանցվեն ուսանողի ակադեմիական տեղեկագրում:

Եթե ուսանողը տվյալ առարկայի վերջնական քննությունից (ստուգարքից) հավաքում է 40 և ավելի միավոր (100 միավորային համակարգով), ուսանողին տրվում է ուսումնական պլանով սահմանված կրեդիտը, որը գրանցվում է քննական (ստուգարքային) տեղեկագրում (աղ. 5):

